

“Waarom anders deze hartstocht om de wereld in haar wisselende gezichten te vereeuwigen, waarom de bekommernis om een zo bedrieglijk mogelijke weergave van elke vluchtige impressie, dan om de dingen die dreigden te ontsnappen binnen bereik van de mens te houden?”
(Ton Lemaire, *Filosofie van het landschap*, 1970)

Het landschap is een van de belangrijkste kunsthistorische genres. Van decor tot symbolisch representatie van een gevoel, over luchtig en ontspannen tot gewelddadig en subliem; van weidse vergezichten tot bloemstillevens: de natuur is alom aanwezig in de kunst. Greet Van Outgaerden is geen landschapsschilder in een traditionele interpretatie van het woord. Het landschap is de aanleiding voor haar werken, die een lang proces afleggen van perceptie, over verbeelding, geheugen en verf, tot het geschilderde beeld. Inspiratie vindt ze voornamelijk in de natuurrijke omgeving van haar atelier. Bomen spelen altijd een hoofdrol, met hun soortgebonden én individuele kwaliteiten en vertakkingen.

Van Outgaerders schilderijen kenmerken zich door een dialoog tussen figuratieve – herkenbare – landschappelijke elementen en abstracte vormen, vaak quasi-geometrische vlakken in pure, felle kleuren. Beide termen zijn in dit geval relatief: haar renditie van een boom kan figuratief zijn in die zin dat de specifieke boomsoort identificeerbaar is, maar tegelijk werkt ze met expressieve kleuren en verfstreken die maken dat het niet gaat om een realistische weergave. Wél waarheidsgetrouw in die zin dat ze schildert wat ze zelf ziet. Via de abstractere elementen en kleurvlakken van deze nieuwe reeks sluipen voor het eerst ‘mensachtige’ figuren binnen, zonder gezicht en met hun volledige energie naar het landschap gericht. Ook hier gaat het absoluut niet om een graad van realisme; eerder rekent de kunstenaar op de menselijke neiging om antropomorfe kenmerken te zien en zich door een collectieve pareidolie te laten leiden.

“Zo mag ik dan voorzichtig concluderen dat inderdaad elk landschap zowel iets van de natuur als van de mens bevat.” (Ton Lemaire, *Filosofie van het landschap*, 1970)

In essentie verkent Van Outgaerders oeuvre de waarneming zelf. De mens kijkt naar het landschap: wat zien we? Als kunstenaar probeert zij haar eigen perceptie en inzichten op het doek over te brengen. En dan met het besef dat een ‘werkelijk’ beeld in principe niet bestaat: iedereen ziet iets anders, zowel in het landschap als in het kunstwerk. De hoogstpersoonlijke verftoets en beeldtaal, in een toegankelijk perspectief, maken dat de kijker zich in het ‘levensgroot’ geschilderde landschap kan verplaatsen.

Van Autgaerden ontleent de titel voor haar reeks Visions fugitives aan de twintig pianostukken van Sergej Prokofjev. Enerzijds slaat de titel op een vlucht, weg van de werkelijkheid. Het natuurrijke landschap is een typische ontsnapping aan het dagelijkse, drukke bestaan, aan de verplichtingen en beslommeringen; het is een plek die tijd, perspectief en ruimte biedt. Ook voor de kunstenaar is het schilderen in zekere zin een noodzakelijke vlucht; in het werk duiken houdt bepaalde moeilijkheden in, maar sluit misschien andere moeilijkheden uit.

Anderzijds kunnen we de titel ook associëren met de vluchtigheid van een gedachte en een beeld. De menselijke figuren die in de werken voorkomen, gaan een relatie aan met het landschap om hun gedachten vrij spel te geven. In de natuur ontstaat ruimte voor reflectie. Dat is voor Van Autgaerden zo – daar haalt zij immers onafwendend haar inspiratie – en voor de meeste personages die, van de romantiek tot nu, in het pastorale of sublieme landschap figureren. Die gedachten, zwaar of licht, zijn echter niet het onderwerp van het werk. Eerder draagt het landschap en diens veranderlijkheid de ephemeriteit van de menselijke reflectie in zich. Bovendien is er ook een artistieke vluchtigheid: Van Autgaerden neemt een beeld waar en wil dit bewaren om vervolgens opnieuw te construeren in het doek. Een waargenomen beeld – ‘correct’, maar eerder: trouw aan haar persoonlijke perceptie – uit het canvas halen is een voortdurende worsteling met verf en vorm. Het beeld ontsnapt steeds weer: slechts op vluchtige momenten toont het zich, en staat het de kunstenaar toe om het gestaag verder te onthullen.

Tamara Beheydt